

Jaarplan 2023
IVN Alphen aan den Rijn

Dit plan is tot stand gekomen met input van de werkgroepen van IVN Alphen aan den Rijn. Voor het actuele overzicht van activiteiten wordt u verwezen naar de website van IVN Alphen aan den Rijn.

Concept C0.3 – 17 november 2022

Grote foto: Gerda Bonninga
Kleine foto: Jan Henk Leeuwenburg

We vergeten het soms een beetje.
Maar de natuur, dat zijn wij. Van nature verbonden. Eén.
Ooit was dat een vanzelfsprekendheid, maar ergens hebben wij een afslag genomen.
Naar een plek waar de natuur op de tweede plaats komt.
Waar over de natuur wordt gesproken als iets dat los van ons bestaat.
De laatste jaren zien we wat dat betekent.
Daar kan niemand omheen. Toch gaan we over tot de orde van de dag.
Het voelt te groot. Te onbeheersbaar. Te ver weg.
Maar stel nou dat we het veel dichter bij huis zoeken?
Stel dat we weer zouden inzien dat wij onderdeel zijn van de natuur?
Dat we ons ontspannen en gelukkig voelen als we dit ervaren.
Dan is er ruimte voor een nieuwe verbinding tussen mens en natuur.
Eén waarbij we meer respect en liefde tonen voor de natuur.
En dus voor onszelf.
Wij zijn een innovatieve natuurbeweging.
Met onze programma's laten we zien dat het anders kan.
Onze educatie en natuurbeleving laat je ervaren
dat de natuur geen plek is waar je naartoe gaat.
Nee, het is een plek waar je thuiskomt.
Waar je bent, wie je bent, zonder oordeel.
Waar je je verwondert, waar je bewondert.
Wij zijn thuis in de natuur.
Met een schat aan kennis, programma's en inspiratie voor iedereen.
Steeds meer mensen sluiten zich aan bij onze beweging.
Doe mee. Kom ook.
Thuis in de Natuur

Inhoudsopgave

1 Visie 4
2 Missie 4
3 Doelstellingen IVN Alphen aan den Rijn 4
4 Werkgebied IVN Alphen aan den Rijn 4
5 Doelgroepen 4
6 Ontwikkelingen 2023 4
6.1 Externe ontwikkelingen 4
6.2 Interne ontwikkelingen 7
7 Aanpak 8
7.1 Basis op orde 8
7.2 Jeugd heeft de toekomst 9
7.2.1 Vlinders (jeugd 4-8 jaar) 9
7.2.2 Fladderaars (jeugd 8 – 12 jaar) 9
7.2.3 NatureXplorers 10
7.2.4 Samenwerking BSO de Paddenpoel 10
7.3 Samen bereik je meer 10
7.3.1 Bibliotheek De Rijn- en Veenstreek 10
7.3.2 Vrienden van Park Zegersloot en het Kabouterbos 11
8 Activiteiten 11
8.1 Speciale events 11
8.2 Basisactiviteiten IVN Alphen aan den Rijn 11
8.2.1 Educatie 11
8.2.2 Natuurbeheer 12
8.2.3 Duurzaamheid 14
9 Communicatie/informatie 15
Bijlage - Campagne Jaarplan IVN Landelijk 17

1 - Hollandse Kade, foto Janny Eskes

1 Visie

IVN Alphen aan den Rijn wil mens en natuur dichter bij elkaar brengen, zodat zij de natuur in haar hart kan sluiten en hier ook beter voor kan zorgen.

2 Missie

We willen jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk de natuur is.

3 Doelstellingen IVN Alphen aan den Rijn

a) Activiteiten te ondernemen op het gebied van natuurbeleving, natuureducatie, duurzaamheid en natuurbeheer;
b) Te bevorderen dat overheidsbestuurders gemotiveerd kunnen opkomen voor behoud en verbetering van de kwaliteit van de natuur en een duurzame leefomgeving;
c) Daadwerkelijk mee te werken aan de bescherming van de natuur, het landschap en een duurzame leefomgeving op lokaal, regionaal en landelijk niveau inclusief het voeren van procedures en/of het indienen van bezwaarschriften tegen overheden;
d) Verenigingen, stichtingen of anderen die werkzaam zijn op het gebied van natuurlandschapsbescherming of duurzaamheid te adviseren, te ondersteunen of ermee samen te werken.

4 Werkgebied IVN Alphen aan den Rijn

Het werkgebied van IVN Alphen aan den Rijn heeft betrekking op de Gemeente Alphen aan den Rijn en Ter Aar[1]. Dit heeft betrekking op de woonkernen Aarlanderveen, Alphen aan den Rijn, Benthuizen, Boskoop, Hazerswoude-Dorp, Hazerswoude-Rijndijk, Koudekerk aan den Rijn, Ter Aar, Zwammerdam en de buurtschap Groenendijk.

5 Doelgroepen

Inwoners Gemeente Alphen aan den Rijn en Ter Aar en met name liefhebbers/geïnteresseerden in natuur en duurzaamheid in het werkgebied van IVN Alphen aan den Rijn.

6 Ontwikkelingen 2023

6.1 Externe ontwikkelingen

Covid-19/Corona
De overheid heeft aangegeven dat bedrijven en ook verenigingen zelf moeten bepalen of en in welke mate ze maatregelen nemen om besmettingen tegen te gaan. De overheid is terughoudender om dit op te leggen. In de wintermaanden kunnen besmettingen nog steeds behoorlijke impact hebben op de inzet van vrijwilligers. Zeker bij de jeugdgroepen.
Consequentie: wegblijvende deelnemers bij activiteiten, minder activiteiten wegens uitval vrijwilligers.
Actie: tijdig covid-19 (hygiëne) maatregelen nemen en communiceren wanneer relevant.

[1] IVN landelijk deelt Ter Aar in bij IVN Alphen aan den Rijn. Dit wijkt dus af van de gemeentelijke indeling waar Ter Aar valt onder de gemeente Nieuwkoop.

Planologisch/Gemeente Alphen aan den Rijn

Molenaarspad Alphen aan den Rijn – de Gemeente is voornemens in dit gebied te gaan bouwen. Dit gebied is ook broedgebied van uilen.

Consequentie: Mogelijk aantasting van het groen en bedreiging van het leefgebied uilen.

Actie: Het leefgebied van uilen willen we beschermen. Indien nodig zal bezwaar worden gemaakt tegen aantasting groen.

Aanplant Klimaatbos langs de N11

https://www.alphenaandenrijn.nl/Nieuws/September_2022/Aanplant_Klimaatbos_langs_de_N11

Het gaat hier om een compensatie bos. Hiermee worden bomen gecompenseerd die in de woonwijken plaats hebben moeten maken voor infrastructurele werkzaamheden.

Consequentie: Minder groen in de woonwijken. Dit beïnvloedt het leefklimaat negatief.

Actie: Blijven aandringen op een compensatie in de woonwijk zelf volgens de formule 3-30-300.

De 3 staat voor uitzicht op 3 bomen, de 30 staat voor 30% boomkroonbedekking in je buurt en de 300 (meter) voor de nabijheid van een groen parkje.

2 -Concept Ontwerp Klimaatbos

Woningbouw Klompenmaker

https://www.alphens.nl/nieuws/nieuwbouwcomplex-klompenmaker-moet-in-2026-gereed-zijn.html

De groenzone in deze wijk blijkt ooit als tijdelijke natuur te zijn aangemerkt. Helaas is er binnen de gemeente geen duidelijk overzicht waar nog meer gebieden als tijdelijke natuur zijn aangemerkt.

Consequentie: Tegen het verwijderen van tijdelijke natuurgebieden kan geen bezwaar worden gemaakt of compensatie voor worden gevraagd.

Actie: Bij nieuwbouwprojecten vragen naar hoeveel groen terugkomt, waar dit komt en hoe zowel huidige en nieuwe bewoners voldoende groen in omgeving houden/krijgen.

Renovatie winkelcentrum Ridderhof

https://www.alphens.nl/nieuws/renovatie-van-winkelcentrum-de-ridderhof-start-in-oktober-2022.html

In 2022 heeft IVN Alphen aan den Rijn bij de gemeente aangedrongen, om naast de groene gevels, het kleine beetje groen dat het Winkelcentrum heeft te versterken en waar mogelijk uit te breiden. De gemeente heeft helaas geen vaste waarden voor het aantal vierkante meters groen dat dit soort projecten hoort te hebben.

Consequentie: het is lastig om projectontwikkelaars aan te spreken op 'te weinig' groen in het ontwerp.

Actie: punt wordt meegenomen bij de intensiveringsvisie wonen (zie volgende punt).

Intensiveringsvisie wonen Alphen aan den Rijn

https://www.alphenaandenrijn.nl/Onderwerpen/Bouwprojecten_en_reconstructies/Onderzoek_woningbouw

De intensiveringsvisie wonen gaat over hoe meer woningen gecreëerd kunnen worden binnen de bestaande bebouwing. Eisen t.a.v. van minimale groen-blauw structuren (hoeveelheid groen en water) zijn nog niet geformuleerd.

Consequentie: als geen duidelijke kaders/normen worden vastgelegd t.a.v. groen-blauw structuren kunnen projectontwikkelaars daar zelf invulling aangeven. Met risico dat dit een minimale invulling zal zijn.

Actie: monitoren of de eerder gedane voorstellen voldoende worden verwerkt in de intensiveringsvisie wonen.

Park Zegersloot/Irenebos

Het intree van Park Zegersloot aan de kant van Burgemeester Bruins Slotsingel zal in het 1e kwartaal 2023 worden aangepakt. De ingang van het parkeerterrein wordt o.a. verlegd. Qua groen worden er langs de paden meidoornhagen geplaatst en komt er weer groen terug, onder andere

rondom de Low Rope speeltuin en achter de pannenkoekenboerderij. Boomstammen en andere hekwerken verdwijnen. Het groene bosje tegenover het bezoekerscentrum wordt aan de randen iets teruggezet, daar worden de nieuwe hagen en daarachter nieuwe heesters toegevoegd voor meer kleur. Dit lijkt zo in elk geval mooi groen te blijven.
Consequentie: meer overlast voor bezoekers Bezoekerscentrum en daarmee ook bezoekers IVN in deze periode. Na de reconstructie is de hoop dat er meer aanloop van passanten zal zijn.
Actie: communicatie aan onze bezoekers aanpassen waar nodig, attent blijven op voldoende loopstructuren naar het Bezoekerscentrum.

Economisch
De gas- en energieprijzen zijn in 2022 meer dan verdriedubbeld. Vooral de papier- en kartonindustrie hebben relatief de hoge energierekeningen. De arbeidsmarkt is overspannen.
Consequentie: Stijgende prijzen voor drukwerk. Minder aanmelding van vrijwilligers.

Maatschappelijk
- Meer behoefte aan een groene, natuurlijke omgeving;
- De trend is van passief kennis verwerken, naar actief onderzoeken;
- Initiatieven voor natuur/milieu worden ondersteund door overheid en diverse organisaties.
- Bibliotheek Rijn- en Veenstreek ontplooit onder de paraplu ‘huis van de duurzaamheid’ steeds meer steenbreekactiviteiten. IVN is in deze partner van de bibliotheek.
- Het aantal Nederlanders dat vrijwilligerswerk doet is in 10 jaar tijd gedaald van 51% naar 39%. Vooral bij jeugd- en culturele activiteiten.

Consequentie: IVN-activiteiten worden gepercipieerd als bibliotheekactiviteiten. Minder vrijwilligers, waardoor uitvoering activiteiten
Actie: in communicatie wordt IVN nadrukkelijker als gelijkwaardige partner gepresenteerd. Pro-actiever vrijwilligersmarkt benaderen, dedicated vrijwilligerscoördinator aanstellen.

IVN Landelijk
De meerjarenvisie 2021-2025 is vastgesteld en in het concept jaarplan 2023 zijn 3 prioriteiten vastgesteld:
- Opgroeien & ontwikkelen: groene revolutie in het basisonderwijs
- Thuis & op het werk: een natuurlijke leefomgeving
- Onze vrije tijd & gezondheid kom mee naar buiten!

Voor deze prioriteiten worden middelen vrijgemaakt en communicatiemiddelen gemaakt, die lokaal kunnen worden ingezet. Activiteiten zijn gedefinieerd, die zowel landelijk, regionaal als lokaal kunnen worden vormgegeven.
De website is vernieuwd.
Consequenties: het plan biedt vele aanhaakmogelijkheden. Deze kunnen alleen benut worden als het plan bij de vrijwilligers van IVN Alphen voldoende bekend is. De nieuwe website is makkelijker te onderhouden.
Actie: organiseren van (deel-)bijeenkomsten met vrijwilligers om te inventariseren wat uit het landelijk IVN-jaarplan 2023 kan worden overgenomen en dit vertalen naar (lopende) activiteiten. Instructie geven aan vrijwilligers voor bijhouden van eigen informatie op de website.

Bezoekerscentrum De Veenweiden
Tegelijkertijd met vernieuwing entree Park Zegersloot zal het Bezoekerscentrum De Veenweiden de entree aanpakken. De heggen worden aan weerszijden van de ingang weggehaald, zodat de entree uitnodigender wordt en minder besloten. Aan de buitenzijde zullen ook de activiteiten in en rond het Bezoekerscentrum worden gecommuniceerd. De ingang van de Heemtuin zal beter zichtbaar worden als mede de Klompenroute in de heemtuin.
Het Bezoekerscentrum heeft de wens te kennen gegeven om qua organisatie en uitvoering werkzaamheden van de gastvrouwen/heren in het bezoekerscentrum meer de samenwerking te zoeken met de gastvrouwen/heren van de IVN-infohoek. Dit zal in de loop van 2023 nader worden opgepakt. Ook qua afstemming van activiteiten wordt nadrukkelijker de samenwerking gezocht.
Consequentie: meer synergie tussen activiteiten, meer bezoek van passanten

Acties: uitwisselen programma's in vroegtijdig stadium, ontwikkelen activiteiten om aan te haken bij BC-activiteiten, scholingsbijeenkomsten voor vrijwilligers organiseren.

Lokale media
In het Alphens Nieuwsblad worden de persberichten van IVN inzake activiteiten en gebeurtenissen lokaal minder snel/niet geplaatst.
Consequentie: onvoldoende bekendheid met activiteiten, waardoor minder deelnemers
Actie: overleg met de uitgever, actief gebruik maken van de Social media van IVN

6.2 Interne ontwikkelingen

Vrijwilligers
Groen en duurzaam staat volop in de belangstelling. Vrijwilligers melden zich daarom spontaan aan bij IVN Alphen aan den Rijn. Hieronder zijn veel gepensioneerden, die zich oriënteren op vrijwilligerswerk na hun werkzame leeftijd. Gevolg hiervan is dat de gemiddelde leeftijd van (nieuwe) vrijwilligers hoog ligt, tussen de 50 – 70 jaar. 35% van de nieuwe leden geeft aan tevens actief lid te willen zijn. Voor de functie van bestuurslid en coördinator komen in de regel nieuwe vrijwilligers niet 'aanwaaien'. Bij gebrek aan (nieuwe) vrijwilligers worden door bestaande vrijwilligers taken erbij genomen. Dit zien we ook bij de bestuursleden. Aanvulling voor het bestuur wordt nog gezocht.
Veel organisaties werven in dezelfde poule om vrijwilligers te krijgen. De jongere vrijwilliger heeft onvoldoende 'vrije' tijd naast werk en privé om vrijwilligerswerk te doen. Op de oudere vrijwilliger wordt van verschillende kanten een beroep gedaan en hij/zij moet kiezen, waar aandacht aan te schenken. Twee oudste NatureXplorers van 18 jaar hebben aangegeven volgend jaar (najaar) als begeleider mee te willen gaan draaien.
De natuurgidsenopleiding wordt in 2023 afgesloten.

Consequentie: Bestaande vrijwilligers raken overbelast en zijn bij het neerleggen van de taken nog lastiger te vervangen. Het vrijwilligersbestand krijgt mogelijk een oppepper door de nieuwe lichting natuurgidsen, die gemiddeld ook jonger zijn.
Actie: dedicated vrijwilligerscoördinator werven; nieuwe natuurgidsen informeren/benaderen over mogelijkheden vrijwilligerswerk bij IVN. Ontwikkelen poule voor tijdelijk werk.

Organisatie
Bij de jeugdgroepen is een extra coördinator gekomen. Besloten is om de werkgroep Evenementen niet verder een invulling te geven. Er is te veel overlap met activiteiten van andere werkgroepen of er wordt een aparte werkgroep voor ingericht. De kraambemensing is ondergebracht bij de werkgroep IVN-info. De werkgroep IVN-info richt zich op het face-to-face geven van informatie over IVN, haar activiteiten en haar doelen in het bezoekerscentrum en op locaties, waar IVN zich presenteert. Voor uitvoering van de PR en Nieuwsbrief zijn nieuwe vrijwilligers gevonden, waardoor de vorig jaar ingezette spreiding van communicatie-activiteiten verder is ingevuld. In 2024 bestaat IVN Alphen aan den Rijn 50 jaar.
Consequentie: door de spreiding van de activiteiten zijn er meer vrijwilligers betrokken bij de uitvoering van communicatie-activiteiten.
Actie: afspraken maken over afstemming van de communicatie-activiteiten. Er zal een lustrumcommissie worden ingericht voor het voorbereiden van de jubileumactiviteiten.

Leden/deelnemers activiteiten
Het ledenaantal blijft stabiel of groeit licht. Bij de NatureXplorers (jeugd 12-18 jr.) stagneren de aanmeldingen. De groep heeft momenteel 7 leden. Na de zomer is het aantal Fladderaars met 20 kinderen per activiteit gelijk gebleven. Bij de Vlinders worden elke keer zo'n 65 kinderen uitgenodigd, waarvan tussen de 15 – 25 kinderen meedoen met de activiteit.
De Vlinderwerkgroep kent een groot aantal nieuwe aanmeldingen sinds onder leiding van de nieuwe coördinatoren nieuwe activiteiten zijn ontwikkeld.
Consequentie: zonder aanwas dreigen de NatureXplorers op te houden te bestaan
Actie: wervingsactiviteiten ontwikkelen voor NatureXplorers

Financieel/administratief
IVN Alphen aan den Rijn heeft een goede financiële draagkracht. Het ledenbestand is redelijk constant en vrijwel al onze aanvragen voor subsidie worden toegezegd. De inning van de contributie wordt door IVN Landelijk Bureau gedaan. IVN Alphen aan den Rijn volgt daarom de contributie-voorstellen van IVN Landelijk.
Wederom zal de administratie van de "NGO 2022-2023" door ons worden gevoerd en in 2023 worden afgerond.

Communicatie
De opzet van de website van IVN Alphen aan den Rijn wordt eind 2022/begin 2023 gewijzigd.
Consequentie: bij het overzetten van de informatie van de oude naar de nieuwe website zullen fouten optreden en content verdwijnen.
Actie: de werkgroepen worden gevraagd voldoende tijd vrij te maken om de website-informatie te checken, zodat dit tijdig onderkent en aangepast kan worden.

7 Aanpak

Voor het realiseren van de doelen van IVN Alphen aan den Rijn wordt gewerkt vanuit drie strategische pijlers:

a) Basis op orde
b) Jeugd heeft de toekomst
c) Samen bereik je meer

7.1 Basis op orde

Vrijwilligers
Uitgangspunt blijft om te werken volgens het zogenoemde sneeuwvlokmodel. Hierbij wordt de verantwoordelijkheid van coördinatortaken gedeeld met werkgroepleden en is er altijd sprake van een vaste vervanger. In dit groeimodel wordt de last gespreid en potentiële nieuwe coördinatoren binnen de werkgroep zelf opgeleid/ingewerkt. Ook aan de opvolging van het Bestuur op termijn zal actief gewerkt moeten worden. Om leden kennis te laten maken met bestuurswerkzaamheden wordt de mogelijkheid opengesteld dat leden een keer kunnen aanschuiven bij de bestuursvergaderingen om te ervaren hoe het werkt.

3 á 4x per jaar zal een vrijwilligerscafé worden georganiseerd op zaterdagochtend tussen 10.00 – 12.30 uur. Doel is dat vrijwilligers van IVN Alphen aan den Rijn en het Bezoekerscentrum elkaar ontmoeten, waar potentiële vrijwilligers hun licht kunnen opsteken en laagdrempelig andere vrijwilligers ontmoeten. Een vaste plek, moment waar kennis kan worden gedeeld en successen

worden gevierd. Vast punt is dat informatie wordt gegeven over een of meer werkgroepen en/of activiteiten van IVN Alphen aan den Rijn of het Bezoekerscentrum.

Activiteiten

- Uitbreiding vrijwilligers voor de werkgroepen IVN-Info
- Versterking werkgroep lezingen (o.a. gastvrouw)
- Werven Coördinatoren voor de werkgroepen Planologie en milieu, Bont Allerlei, Jeugd;
- Deelname aan de Vrijwilligersmarkt in Gemeentehuis Alphen aan den Rijn (oktober 2023)
- Actief gebruik Vacaturebank Vrijwilligerspuntalphen.nl
- Vacatures en informatie vrijwilligerswerk op de nieuwe website IVN Alphen aan den Rijn

Administratieve organisatie/professionaliseren

In professionaliseren van de organisatie is de afgelopen jaar een behoorlijke slag in gemaakt. Van alle werkgroepen is een beschrijving gemaakt en ook het veiligheidsbeleid is geactualiseerd. In 2023 komt de focus te liggen op implementeren en monitoren van het veiligheidsbeleid.

7.2 Jeugd heeft de toekomst

Belangrijk aandachtspunt voor 2023 zal zijn voldoende activiteiten om jeugdleden te werven en doorstroming tussen de jeugdgroepen bevorderen. Een communicator Jeugd wordt daarvoor nog gezocht.

7.2.1 Vlinders (jeugd 4-8 jaar)

De Vlinders (4-8 jaar) zullen in het seizoen 2022-2023 tienmaal op zondagmiddag bij elkaar komen. Voor kinderen van cliënten van de voedselbank zijn een aantal plaatsen opengesteld. De plannen lopen gelijk met het schooljaar en zijn dus van september t/m juni. De activiteiten voor najaar 2023 zullen voor de zomer van 2023 worden uitgewerkt. Van de 5 geplande activiteiten in het voorjaar sluiten de thema's van januari (hartje winter) en juni (slootjesdagen) aan bij de themacampagnes van IVN Landelijk. In maart wordt meegedaan met NL doet en wordt een voorjaarsschoonmaak gehouden in het Kabouterbos. In februari is er aandacht voor het thema duurzaamheid en wordt de mogelijkheid van hergebruik van closetrollen, papier, plastic e.d. onderzocht. Voor de activiteiten wordt regelmatig gebruik gemaakt van het Kabouter- en Speelbos en het Tiny Forest in Park Zegersloot. De Vlinders zijn ook heel veel in de tuin van het Bezoekerscentrum De Veenweiden aan het werk.

3 - foto Gerda Bonninga

7.2.2 Fladderaars (jeugd 8 – 12 jaar)

De Fladderaars gaan erop uit en zijn actief in de natuur. De samenwerking met de andere werkgroepen en organisaties wordt nadrukkelijk opgezocht. In februari gaan de Fladderaars aan de slag met Vrijwillig Landschapsbeheer en in maart worden vogels gespot. In april gaan de Fladderaars op bezoek bij boerderij Brentano. In januari staat duurzaamheid centraal wat kun je daarin zelf doen. In mei wordt gekookt met wat jezelf in de natuur kunt vinden. Voor het najaar van 2023 moet het programma nog worden opgesteld.
In juni zal het jaar met een speciale activiteit worden afgerond en afscheid worden genomen van de oudste Fladderaars. Er wordt nog nagedacht hoe de overgang naar de NatureXplorers te bevorderen.

7.2.3 NatureXplorers

De NatureXplorers komen op de 2e vrijdagavond van de maand bijeen. Om de tijdbesteding van de begeleiding, en de kosten die gemaakt worden voor de activiteiten (primair nu zaalhuur) beter in verhouding met het aantal deelnemers te krijgen is het noodzakelijk meer leden te werven.
Binnen de huidige bezetting (2 personen) is er wel ruimte om scholen te bezoeken. In samenwerking met communicatie en het bestuur zal gekeken worden hoe contact met de scholen gelegd kan worden.

Voor het komende seizoen staan de volgende activiteiten op het programma:
13 jan – Bouwen (groot) bijenhotel voor het Prinses Irene Bos
10 feb – Jesse vertelt e.e.a. over rivierkreeftjes -> buiten rivierkreeftjes vangen
10 mrt – Cursus libellen voor beginners – buiten zoeken naar vroege libellen, buiten spel
14 april – Diverse buiten opdrachten navigatie, oriëntatie
13 mei – Thomas vertelt e.e.a. over ?? - buitenactiviteiten
9 juni – Slot avond
Afhankelijk van eventuele sneeuwval kan het programma aangepast worden -> Zoeken naar sporen in de sneeuw.

7.2.4 Samenwerking BSO de Paddenpoel

Jaarlijks verzorgen wij als IVN diverse activiteiten bij de BSO de PaddenPoel. Jenny Heemskerk en Vera van der Hoorn verzorgen wekelijks in de maanden maart tot en met oktober de moestuin. We proberen drie activiteiten per maand te realiseren bij de BSO. Jaarlijks wordt dit met Junis geëvalueerd. Versterking van de groep vrijwilligers, die een natuuractiviteit kunnen verzorgen worden nog gezocht.

7.3 Samen bereik je meer

7.3.1 Bibliotheek De Rijn- en Veenstreek

4 - Zaadbommetjes maken in de bibliotheek. foto Gerda Bonninga

De bibliotheek huisvest ook het Huis van Duurzaamheid. Daarmee past de bibliotheek in de in H3. genoemd doelen van IVN Alphen aan den Rijn om samen te werken met partijen, die werkzaam zijn op het gebied van o.a. duurzaamheid. Het voordeel voor IVN Alphen aan den Rijn is dat via de communicatiemiddelen van de Bibliotheek IVN bij een andere doelgroep bekend kan worden gemaakt. Deze samenwerking zal ook in 2023 worden gecontinueerd. De mogelijkheden voor het gezamenlijk organiseren van een Klimaatcursus in het 1e kwartaal wordt onderzocht.

<u>Bezoekerscentrum De Veenweiden</u>:
Op een aantal punten overlappen de doelstellingen van het Bezoekerscentrum De Veenweiden met die van IVN Alphen aan den Rijn. Ook organisatorisch is er een sprake van een overlap. Niet in de laatste plaats omdat we gebruik maken van hetzelfde gebouw, maar ook omdat een aantal vrijwilligers zich inzetten voor beide organisaties. Daarnaast hebben beide organisaties dezelfde secretaris en penningmeester. Met het bestuur van het Bezoekerscentrum zal onderzocht worden welke punten (beter) gezamenlijk kunnen worden opgepakt.

Belangrijke onderwerpen zijn o.a.:

- Bevorderen van de synergie tussen activiteiten die zowel door IVN als door het Bezoekerscentrum worden gepland. Informatie hierover zal worden uitgewisseld.
- Zowel bij IVN als BC is behoefte aan meer gastvrouwen/heren, onderzoeken hoe we elkaar hierbij kunnen helpen, zowel bij inzet als werving en mogelijk samen van deze groep vrijwilligers.
- Benutten van de tuin voor natuureducatie van bezoekers.
- Afspraken over openstelling op feestdagen

De samenwerking zou verder moeten leiden tot:

- Verhoging bezoekersaantallen tijdens publieksopeningen voor BC en IVN
- Ledengroei voor IVN en deelnemers aan jeugdactiviteiten
- Verjonging van het IVN-ledenbestand, het (gezamenlijke) vrijwilligersbestand en bezoekend publiek van het Bezoekerscentrum.

7.3.2 Vrienden van Park Zegersloot en het Kabouterbos

Met NL Doet op 11 maart 2023 komt er weer een actie om het Kabouterbos een upgrade te geven. De wilgentenen omheining wordt uitgebreid. De paden worden weer opgeknapt en dit doen we samen met een aantal vrijwilligers van de Vrienden van Park Zegersloot. Zij vinden dat het Kabouterbos een meerwaarde heeft voor dit gebied en willen met ons dit project aanpakken. Ook de gemeente Alphen aan den Rijn zal hier actief bij betrokken zijn.

8 Activiteiten

8.1 Speciale events

In 2023 zal gewerkt worden aan een jubileumprogramma voor het 50-jarig bestaan in 2024.

8.2 Basisactiviteiten IVN Alphen aan den Rijn

8.2.1 Educatie

Excursies

In 2023 is excursie Plan IJsvogel weer opgenomen in het programma. Ook zijn de boerenlandwandelingen vervangen door een nieuwe wandeling richting Hazerswoude-Dorp, die start bij Jeu de Boer en een nieuwe wandeling ‘ff Natuurnetwerken’ van c 7 km. Deze wandelingen worden georganiseerd door twee gidsen in opleiding. De excursies worden gepland in het gehele IVN Alphen aan den Rijn-gebied inclusief Ter Aar.
De goedlopende excursies zitten in het programma, zoals Rondje Kromme Aar, De Natuurwandelingen als, paddenstoelen zoeken, vogels kijken in het Zaanse Rietveld en vleermuizen spotten. Ook een stadswandeling samen met ’t Gilde staat weer op het programma. De mogelijkheid van een excursie langs de vlinderidylles in Alphen wordt door de Vlinderwerkgroep onderzocht.

In Boskoop starten 10 excursies op zaterdagochtend om 10.00 uur. Bijna elke maand wel een met als startpunt Contactweide Boskoop. Vaste toppers zijn ‘Zoektocht naar eetbare planten’ en de ‘Natuurapotheek’, excursies waarbij ingegaan wordt op wat de natuur biedt. Op 30 december vindt de traditionele eindejaarsplantenjacht (Floron) plaats.

5 - Fietstocht Bentwoud - Foto Foppe Jan Japenga

Afhankelijk van de aanhaakmogelijkheden bij andere initiatieven zal het aanbod aangevuld worden. Gedacht wordt aan deelname Tuinpad Rijneveld, Nationale buitenspeeldag, Open Imkerijdagen, Wintervogeltellingen etc.

De Vogelwerkgroep zal dit jaar ook weer volop aantrekkelijke excursies organiseren. Een aantal publieksexcursies binnen ons werkgebied om inwoners meer bekend te maken met hier voorkomende vogelsoorten. Daarnaast organiseert de vogelwerkgroep weer maandelijks een excursie naar een aantrekkelijk vogelgebied om met elkaar vogels te ontdekken. Deze excursies zijn voor de wat meer gevorderde vogelaars.

6 - Modderkruiper. Foto Edwin de Heer

Lezingen

In de planning zitten lezingen over de onderwaternatuur in de Zegerplas door iemand van duikvereniging Atlantis, Kuikenoverleving en Planten determineren met een app. Een aantal lezingen zijn gecombineerd met een excursie. Waar mogelijk wordt aan het onderwerp ook een excursie gekoppeld, zoals film Weteringpark wordt gecombineerd met excursie in het Weteringpark. Na de lezing Nachtvlinders kunnen deelnemers zelf gaan ‘nachtvlinderen’. De Vlinderwerkgroep is voornemens nog meer lezingen met betrekking tot dag- en nachtvlinders te ontwikkelen.

Natuurgidsenopleiding

Samen met IVN Nieuwkoop en IJssel en Gouwe is IVN Alphen aan den Rijn in 2022 gestart met een Natuurgidsenopleiding (NGO). Deze wordt in juni 2023 afgerond met een diploma-uitreiking, welke wordt voorafgegaan met de eindpresentaties van alle deelnemers.
De Natuurgidsenopleiding leidt op tot enthousiaste en competente natuurgidsen. Na de opleiding hebben de natuurgidsen kennis van natuur in Nederland. Ook verdiepen ze zich tijdens de cursus in een eigen natuurgebied, waar ze de ontwikkelingen volgen. Daarnaast doen ze kennis en vaardigheden op op het gebied van educatie om natuuractiviteiten te kunnen samenstellen, maar ook te organiseren. De NGO-deelnemers staan te popelen om te gaan gidsen. We hopen 23 natuurgidsen met diploma af te leveren, wel uit verschillende regio’s. En nog een aantal mensen zullen het certificaat van deelname behalen.

8.2.2 Natuurbeheer

Vlinderidylles

De vlinderwerkgroep geeft advies aan organisaties en overheden, die een vlinderidylle willen inrichten. De vlinderidylle aan de Gnephoek is opgeheven in verband met de bouwplannen aldaar en er wordt een nieuwe idylle ingericht aan de Handelsweg. De inrichting gaat in overleg met de gemeente Alphen aan den Rijn en wordt door hen uitgevoerd. De plannen voor de ontwikkeling lopen voorspoedig. De ontwikkeling van de bestaande vlinderidylles wordt gevolgd, waar mogelijk wordt advies gegeven.

Vrijwillig Landschapsbeheer

De vrijwilligers van de werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer gaan naar verwachting meer dan 1.100 uur aan het werk in het landschap in 2022. De vaste dagen zijn de 2e zaterdag van de maand van oktober tot en met maart. Voor een belangrijk deel werken zij in natuurgebiedjes die eigendom zijn van de Gemeente Alphen aan den Rijn. Ook werken zij voor het Zuid-Hollands Landschap, het Hoogheemraadschap Rijnland en enkele agrariërs. Dat zijn dan vaak oude houtkades of geriefbosjes die in ere hersteld worden of worden bijgehouden wat zaagwerk betreft. Vaak werken we aan elzen- en essenstobben bijvoorbeeld. Er wordt op zaterdagen gewerkt maar ook op doordeweekse dagen, dan zijn het vaak dagdelen. De zaterdagen zijn werkdagen die ver vooruit

gepland zijn. De coördinator van een dagdeel plaatst kort voor een klus een oproep op de gemeenschappelijk app groep en spreekt met de vrijwilligers die zich aanmelden de details af. Werken bij de groep is vrijblijvend je mag heel vaak komen, maar ook zo af en toe of eens per jaar. Ook deeltijd is geen probleem al kom je maar enkele uren, zolang er plek is ben je welkom.

Op meer dan 20 locaties gaan we in 2023 aan de slag. Dan voeren we het noodzakelijk onderhoud uit. Ook gaan we nog planten en zullen we in de zomer op enkele kades gaan helpen bij het gras ruimen. Als het nieuwe terrein van de Stichting Landschapsfonds Alphen aan de Randenburg in Boskoop in de winter van 2022/2023 is ingericht dan wil het VLB helpen met het inplanten. Het doel is een bos te laten groeien dat ook voorkomt in Nieuwkoop op natte veenpercelen. Vergelijk het met landgoed de Haeck. Het helpen bij het maken van een natuurvriendelijke beschoeiing in dit gebied zit ook nog in de planning. Hierbij gaan we veel van de dunnere wilgentakken die vrijkomen bij het wilgenknotten op locaties in en rondom Boskoop gebruiken.

De werkgroep werkt met een overzicht van alle gebiedjes en weet o.a. door ervaring wat er nodig is per gebiedje om de natuurwaarde in stand te houden en soms te verbeteren.

7- VLB aan het werk. Foto Corry Dierdorp

De werkdagen zijn vaak gezellige dagen, mensen beschouwen het als een nuttige en aangename bezigheid met oog voor elkaars bekwaamheid ongeacht achtergrond of deskundigheid. Leeftijd speelt geen rol en gelukkig is er tot nu toe voldoende instroom. De gemiddelde leeftijd loopt wat op maar ja dat houd je met een toenemende vergrijzing, oplopende pensioenleeftijden en de huidige generatie werkenden, die vaak volle dagbestedingen hebben. Nieuwe vrijwilligers blijven meer dan welkom en ook dan speelt leeftijd geen rol, het werk is passend te maken voor elke leeftijd en naar eigen kunnen.

We werken op de Natuurwerkdag in November en we werken samen met de IVN-jeugdgroep, de Lions en de IVN-natuurgidsenopleiding. Vrijwilligers die werken in de natuur werken direct mee aan een groene toekomst.

Vrienden van het Heempad Boskoop
Het doelgebied van de Vrienden van het Heempad is het Zwarte Padgebied. Dit is ingedeeld in de volgende onderdelen Heempad, Bijenidylle, Bloemrijke bermen (ringdijk), Schoolakkerbos en natuurvriendelijke oevers. Met betrekking tot het grote onderhoud van deze gebieden (maaien/snoeien) onderhoudt de werkgroep goede contacten met de Gemeente Alphen aan den Rijn en uitvoerders om de biodiversiteit in het gebied te behouden en waar mogelijk verder uit te bouwen.

Uilenwerkgroep
De Uilenwerkgroep gaat ook dit jaar alle 40 Steenuilenkasten en 25 Kerkuilenkasten onderzoeken op bewoning. In de winter worden de kasten schoongemaakt. Bij broedsucces laat de werkgroep de jonge uilen ringen.

Zwaluwenwerkgroep
Ook dit jaar zullen in samenwerking met omliggende vogelwerkgroepen alle huiszwaluwnesten in de Rijnstreek in kaart worden gebracht. Een activiteit die al dertig jaar achtereen plaatsvindt!
Ook houdt de werkgroep toezicht op tijdelijke bewoning van zandhopen door Oeverzwaluwen. In overleg met de betrokken gemeente wordt de broedplaats tijdelijk afgezet en het werk stilgelegd. De bestaande kunstmatige Oeverzwaluwwanden worden hersteld en met zand opgevuld.

8.2.3 Duurzaamheid
Een bijdrage aan de bewustwording en mogelijke oplossingen voor de klimaatproblemen levert IVN Alphen aan den Rijn door:

- Participatie in Steenbreekactiviteiten met onze kramen;
- Wordt op een natuurlijke wijze door de natuurgidsen ingebed bij de gegeven excursies;
- Plannen van de gemeente worden op dit aspect beoordeeld;
- In de Natuurgidsenopleiding is veel aandacht voor duurzaamheid en voor de grote ecologische processen, zoals de energiestromen, de kringlopen, de relaties en de veranderingen.
- Aandacht voor activiteiten van Klimaatburgemeester Boskoop, tevens IVN-lid Hans van Dam

Daarnaast monitoren we ook de stand van zaken in de natuur. Vaste activiteiten zijn hierbij:
Vlinderwerkgroep

8 - Nachtvlinders Bentwoud. Foto Nicole Bruijnen

<u>Dagvlinderroutes</u>
- Diverse vrijwilligers lopen routes voor de gemeente, Vlinderstichting of andere instellingen. De resultaten hiervan worden verzameld en gepubliceerd. Hierbij wordt onderzocht wat de effecten zijn van droogte en onderhoud en dergelijke.

<u>Nachtvlinderen</u>
In 2023 zal zo'n 10x een nachtvlinderbijeenkomst worden georganiseerd afwisselend in de tuin van het Bezoekerscentrum De Veenweiden en in het Bentwoud. De bijeenkomsten staan open voor iedereen. De vrijwilligers van de Vlinderwerkgroep determineren/noteren/fotograferen de soorten en plaatsen de resultaten op waarneming.nl. Doel van het nachtvlinderen is een beeld te krijgen van de diversiteit van nachtvlinders. Daarnaast enthousiasmeren we hierdoor mensen over wat er 's nachts vliegt aan vlinders. In 2022 is gestart met nachtvlinderen in het Bentwoud in samenwerking met Staatsbosbeheer om een beter zicht te krijgen op de nachtvlinders in dat gebied. Dat zal in 2023 worden gecontinueerd. De recreatiebedrijven waar we in 2022 op initiatief van IVN Zuid-Holland hebben geholpen met het uitrollen van een activiteit op het gebied van nachtvlinderen zullen we steun blijven geven in 2023. Aan geïnteresseerden kunnen led-emmers worden uitgeleend, zodat men zelf in de tuin kan kijken wat er 's nachts rondvliegt.

<u>Planologie en Milieu</u>
De volgende onderwerpen houden de werkgroep Planologie en Milieu volgend jaar bezig met het beoordelen en beïnvloeden van planologische plannen in de gemeente Alphen aan den Rijn met als doel te borgen dat in de planvorming en uitvoering groen en duurzaamheid worden meegenomen. De hieronder genoemde projecten is niet uitputtend. Voor een inhoudelijke beschrijving zie bij het Hoofdstuk 6.1 externe ontwikkelingen.

- Plannen Molenaarspad Alphen aan den Rijn
- Aanplant Klimaatbos langs de N11
- Woningbouw Klompenmaker
- Renovatie winkelcentrum Ridderhof
- Intensiveringsvisie wonen Alphen aan den Rijn
- Ontwikkelingen Irenebos/Zegersloot-Noord
- Groenstructuurkaart

9 Communicatie/informatie

Met de communicatie-activiteiten en informatiemiddelen van IVN Alphen aan den Rijn wordt nagestreefd:

a) De zichtbaarheid/bekendheid van IVN Alphen aan den Rijn te behouden en te vergroten en daarmee de doelen en missie van IVN Alphen aan den Rijn uit te dragen;
b) Huidige aantal leden te behouden of uit te breiden;
c) Vrijwilligers te werven en te behouden om een actieve bijdrage incidenteel of structureel aan de doelen van IVN Alphen aan den Rijn te leveren.

Ad a en c)
Om IVN Alphen aan den Rijn te onderscheiden van andere (landelijke) natuurorganisaties zal in woord en beeld zoveel mogelijk duidelijk worden gemaakt, dat het gaat om:
- De natuur in de Gemeente Alphen aan den Rijn en omgeving
- Activiteiten van werkgroepen van IVN Alphen aan den Rijn.

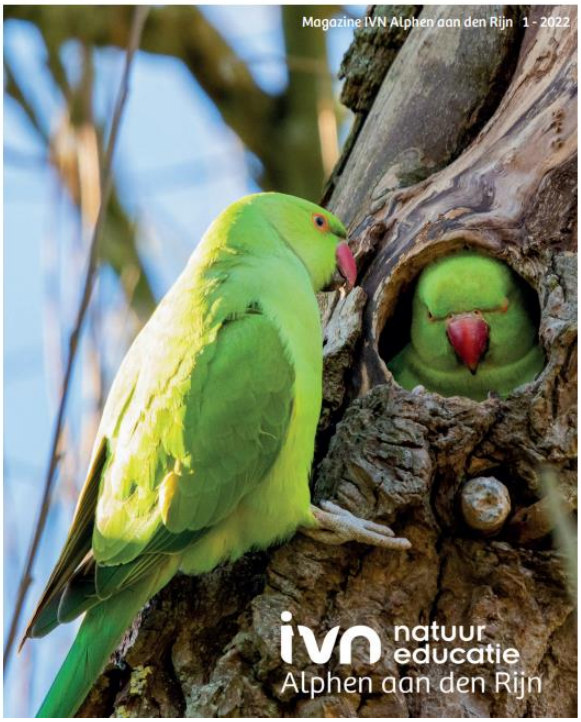
Ad b)
- Emailadressen van deelnemers van activiteiten worden gebruikt om ze aan te bieden om zich te abonneren op de Nieuwsbrief IVN Alphen aan den Rijn;
- In de Nieuwsbrief IVN Alphen aan den Rijn zal passief een link worden opgenomen, waarmee geïnteresseerde ontvangers makkelijk de stap kunnen nemen om lid te worden.

IVN-Info
De werkgroep IVN-infohoek is tijdens de openingstijden van het Bezoekerscentrum De Veenweiden aanwezig om het gedachtengoed van IVN en de activiteiten van de werkgroepen onder de aandacht brengen. Daarnaast is de werkgroep IVN-info ook aanwezig op een aantal groenbijeenkomsten en vrijwilligersmarkten. In 2023 wordt gewerkt vanuit thema's met de vier jaargetijden als hoofdlijn. Daarbij zoeken we activiteiten, die gedeeld/gedaan kunnen worden met bezoekers/deelnemers. Verder sluiten we aan bij externe activiteiten op uitnodiging, waaronder bij steenbreekactiviteiten. Om goede informatie te kunnen geven zoekt de werkgroep IVN-info nadrukkelijk de samenwerking met de andere werkgroepen.

Public Relations
PR heeft vooral als doel:
a) Een goede verstandhouding met de doelgroepen van IVN Alphen aan den Rijn in standhouden en uitbreiden;
b) IVN en in het bijzonder IVN Alphen aan den Rijn in een goed daglicht stellen.

PR-middelen
- Activiteitenfolders. Daarnaast zal onderzocht worden of de publicatie van activiteiten via de vooral digitale IVN-media voldoende is, waardoor de papieren versies kan komen te vervallen.
- Activiteitenposters voor op de informatieborden
- Persberichten voor de excursie-, vlinderwerkgroep en de lezingengroep
- Overige groepen sturen zelf persberichten uit en/of publiceren berichten via digitale media (input via nieuwsivnalphenaandenrijn@ivn.nl)

- IVN-kleding en herkenbaarheidsattributen
- 1x per maand een Nieuwsbrief

Bont Allerlei
Leden, donateurs, vrijwilligers en relaties van IVN Alphen aan den Rijn ontvangen Bont Allerlei 4x per jaar. Bont Allerlei is het ledenblad en daarmee een belangrijk middel voor ledenbinding. Inhoudelijk wordt naast natuurnieuws in Alphen aan den Rijn verslag gedaan van de activiteiten van de verschillende werkgroepen en wat er verder aan ontwikkelingen spelen binnen de vereniging en bij het Bezoekerscentrum De Veenweiden.

Tot nu toe heeft IVN Alphen aan den Rijn kunnen profiteren van een zeer aantrekkelijk druktarief. Mocht Bont Allerlei niet binnen het budget kunnen worden uitgegeven, dan zullen alternatieven worden onderzocht om de kosten redelijk te houden. (formaat, aantal pagina's of alleen maar digitaal). In 2023 zullen de voorbereidingen worden getroffen om een jubileumnummer voor 50 jaar IVN Alphen aan den Rijn uit te kunnen brengen.

Nieuwsbrieven
Nieuwsbrief IVN Alphen aan den Rijn
Wordt gemaild aan IVN-leden, relaties en geïnteresseerden. De laatste zijn meestal deelnemers aan activiteiten. Hier ligt een duidelijke taak voor IVN-gidsen om de Nieuwsbrief – en ook het lidmaatschap – aan te prijzen.
De nieuwsbrief met (natuur-)activiteiten en duurzaamheidsnieuws wordt aan het einde van elke maand verstuurd voor de volgende maand.

Het Heempad Journaal
Het Heempad Journaal publiceert en communiceert de activiteiten van Vrienden van het Heempad Boskoop. De informatie heeft een stimulerende en wervende werking voor IVN Alphen aan den Rijn.

Sociale Media/website

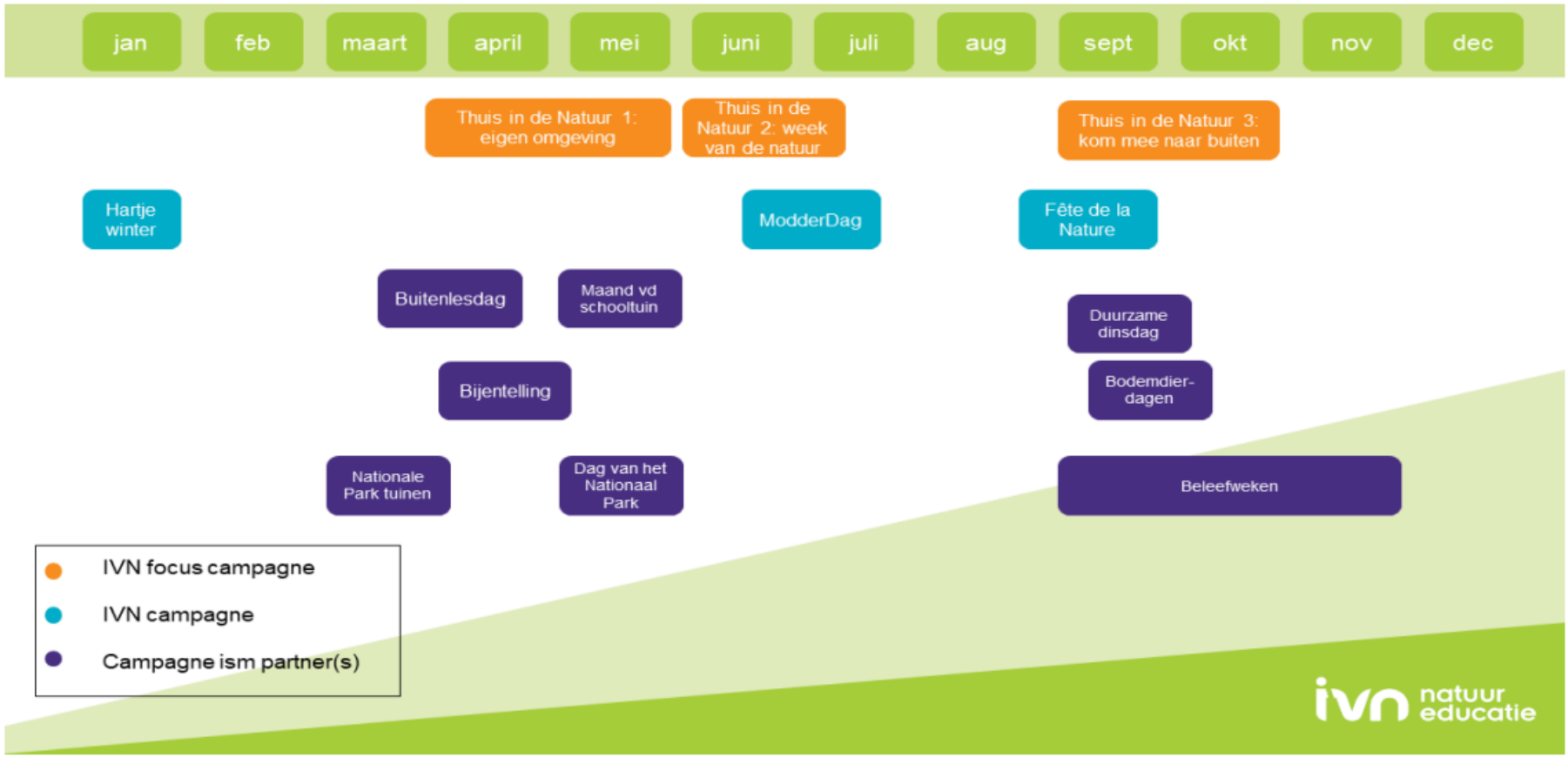
In 2023 zal de communicatie via Social Media en Website een optimalisatieslag doormaken. Vanuit de stageopdracht van een van de NGO deelnemers - Daphne Geeve - zal een conclusie komen over welke informatie we via welk medium en voor welke doelgroep communiceren. Een goede implementatie van deze richtlijnen zullen noodzakelijk zijn om de communicatie te verbeteren.
Met name de Social Media communicatie moet hierdoor meer gestructureerd gaan verlopen.

Eind 2022/begin 2023 zal de migratie van de website zijn beslag krijgen. Als dit is afgerond zullen er voor de diverse websitepagina's content owners benoemd moeten worden die verantwoordelijk zijn voor de inhoud van desbetreffende pagina's. Tevens zal gezocht worden naar een extra beheerder voor de website die als achtervang voor webbeheerder Dick de Graaf kan dienen.

Daarnaast zijn er werkgroepen met een eigen website:
- vwgalphen@live.nl – hier worden speciale vogelactiviteiten gepubliceerd en is ook de database van waarnemingen vogels in ons werkgebied te vinden.
- https://natuurkiekers.nl/ - publicatie van activiteiten, beeldbank en presentatie van de fotografen.
- http://www.countrygazette.nl/heempad.php - publicatie van activiteiten van Vrienden van het Heempad en verschenen Heempad Journaals

Bijlage: concept campagnekalender

Gedurende het hele jaar brengen we IVN onder de aandacht bij diverse doelgroepen in Nederland, met eigen campagnes en in samenwerking met partners. In 2023 brengen we meer focus aan: nadruk op 3 grote campagnes (oranje in tabel). Vanuit de gedachte 'thuis in de natuur' laden we op deze momenten steeds een van de kerngebieden uit de meerjarenvisie en het jaarplan. Zeker op die momenten willen we de afdelingen uitnodigen mee te doen, zodat we samen zorgen voor meer zichtbaarheid van IVN én onze boodschap voor de natuur. In de tabel lichten we alle IVN campagnes toe plus campagnes met goede aansluitopties voor afdelingen.

Bezoekadres
Bezoekerscentrum De Veenweiden
Burgemeester Bruins Slotsingel 15
2403 NC Alphen aan den Rijn
06 – 13 18 78 00
secretarisivnalphenaandenrijn@ivn.nl
ivn.nl/alphenaandenrijn

Postadres
Krabbescheer 102
2408 LG Alphen aan den Rijn

Bank NL85RABO 0301 6899 62
RSIN 816027766
KVK 40446955